

ļevietošana psihiatriskajā slimnīcā pret personas gribu

LATVIJAS REPUBLIKAS
TIESĪBSARGS

© Informāciju sagatavojusi biedrība
"Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem
traucējumiem "ZELDA""

www.tiesibsargs.lv

www.zelda.org.lv

Saturs

1. Informētā piekrišana	4
2. Ievietošana psihiatriskajā slimnīcā pret personas gribu Ārstniecības likuma 68. panta kārtībā	6
3. Tavas tiesības psihiatriskajā slimnīcā . . .	13
4. Piespiedu līdzekļi	15
5. Tiesības uz informāciju par sevi.	18
6. Sūdzību iesniegšana	21
7. Kur var saņemt palīdzību?	25
8. Tiesu kontaktinformācija	27

1. Informētā piekrišana

Psihiatriskā palīdzība pacientam tiek sniegta, balstoties uz brīvprātības principu.

Tevi var ievietot psihiatriskajā slimnīcā:

- ar Tavu rakstveida piekrišanu;
- pamatojoties uz Tev konstatētiem psihiskajiem traucējumiem;
- psihiatra motivētu lēmumu par psihiskās veselības izmeklēšanas, ārstēšanas un rehabilitācijas nepieciešamību psihiatriskajā ārstniecības iestādē.

Ārstniecības likuma 67. panta pirmā un otrā daļa

Kas ir informētā piekrišana?

- Ārstam ir savlaicīgi jāsniedz Tev informācija par to, kāpēc atrodies slimnīcā, kādēļ Tev būtu nepieciešama ārstēšana, kādas metodes tiks izmantotas ārstēšanā un kādi ir iespējamie riski. Tāpat ārstam ir jāsniedz informācija par to, kādas sekas būs ārstniecībai.
- Pēc tam, kad esi saņēmis informāciju, Tu vari izvērtēt, vai vēlies piekrist ārstēšanai vai nē. To sauc par informēto piekrišanu.
- Piekrišana ārstēšanai uzskatāma par brīvprātīgu un informētu tikai tad, ja esi saņēmis pilnu, precīzu un visaptverošu informāciju par savu veselības stāvokli un ieteikto ārstēšanu.
- Tas nozīmē, ka, iestājoties slimnīcā, uzņemšanas nodaļas ārstam ir Tev jāizskaidro ārstēšanas nepieciešamība, uzstādītā diagnoze, izmeklēšanas un ārstēšanas plāns, ārstēšanas metodes.

- Ārstniecība ir pieļaujama, ja Tu esi devis tai informēto piekrišanu. Tev ir tiesības pirms informētās piekrišanas došanas uzdot jautājumus un saņemt atbildes.
- Arī tad, ja Tu uz slimnīcu esi atvests pret savu gribu, uzņemšanas nodaļas ārstam ir jānoskaidro Tavs viedoklis par iespējamo ievie-tošanu. Gadījumā, ja esi piekritis atrasties psihiatriskajā slimnīcā, Tu vari mainīt savu viedokli. Tādā gadījumā uzraksti iesniegumu ārstam, ka vairāk negribi būt slimnīcā. Ja ārsts Tavam viedoklim ne-piekritīs, viņam būs jāuzsāk procedūra, lai izvērtētu, vai ir pamats turēt Tevi slimnīcā pret Tavu gribu.

*Pacientu tiesību likuma 1. panta otrās daļas 2. punkts;
Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komitejas standarti*

Kā tiek pausta informētā piekrišana?

Informēto piekrišanu rakstveidā Tu apstiprini ar savu parakstu, no-rādot datumu un laiku. Rakstveidā paustā piekrišana tiek pievienota Taviem medicīniskajiem dokumentiem.

Pacientu tiesību likuma 6. panta 7. daļa

2. Ievietošana psihiatriskajā slimnīcā pret personas gribu Ārstniecības likuma 68. panta kārtībā

2.1. Kas Tevi var atvest uz psihiatrisko slimnīcu?

Uz psihiatrisko slimnīcu Tu vari atnākt pats, Tevi var atvest tuvinieki, policija vai ātrās palīdzības brigāde. Kad esi nonācis slimnīcā, Tev uzdos jautājumu: "Vai vēlies ārstēties psihiatriskajā slimnīcā?" Tu pats vari izvēlēties, vai vēlies ārstēties. Nevienam nedrīkst Tavu lēmumu ietekmēt, proti, Tevi nedrīkst biedēt ar ilgāku ārstēšanās laiku vai lielāku zāļu devas izmantošanu gadījumā, ja vēlies atteikties no ārstēšanas.

Ja Tu nepiekritīsi ārstēšanai, lietu izskatīs tiesa.

2.2. Vai mani var ievietot psihiatriskajā slimnīcā pret manu gribu?

Tevi var ievietot psihiatriskajā slimnīcā pret Tavu gribu, ja Tev ir psihiska saslimšana vai intelektuālās attīstības traucējumi un:

- 1) Tu vari nodarīt pāri sev vai citiem un radīt miesas bojājumus VAI
- 2) Tu nevari parūpēties pats par sevi, un tāpēc vari sev nodarīt pāri.

Ārstniecības likuma 68. panta pirmā daļa

2.2.1. Vai ārsts var Tev dot zāles, ja Tu nepiekrīti atzīties psihiatriskajā slimnīcā?

Uzņemšanas nodaļā, pirms tiesa ir pieņēmusi lēmumu, ārsts Tev var dot zāles, ja Tu esi agresīvs un vari nodarīt pāri psihiatriskās slimnīcas darbiniekiem vai citiem pacientiem. Drīkst dot tikai tik daudz zāļu, lai Tu nomierinātos.

2.2.2. Kas ir jādara ārstam?

- Ārstam ir pienākums paskaidrot, kāpēc ir nepieciešams Tevi ievietot psihiatriskajā slimnīcā pret Tavu gribu. Piemēram, jāpaskaidro, ka ārstēšana ir vajadzīga, lai Tu sev nenodarītu pāri. Ārstam vajadzētu paskaidrot, kā tieši Tu sev vari nodarīt pāri un kā ārstēšana Tev varētu palīdzēt.
- Pēc tam, kad ārsts ir pieņēmis lēmumu, ka Tev ir jāatrodas slimnīcā, bet Tu tam nepiekrīti, ir jāsasauca psihiatru konsilijs. Psihiatru konsilijā sanāk kopā vismaz trīs ārsti.
- Psihiatru konsilijam ir jāpieņem lēmums 72 stundu (3 dienu) laikā. Šo laiku skaita no tā brīža, kad esi atteicies no ārstēšanas. Psihiatru konsilijam ir jāizlemj, vai:
 - 1) ārstēšanu nepieciešams turpināt un Tev ir jāpaliek slimnīcā;
 - 2) ārstēšana piespiedu kārtā nav nepieciešama, un Tu vari doties mājās.
- Ārsts paziņos Tev par pieņemto lēmumu. Tāpat ārstam ir jāizstāsta par pieņemto lēmumu kādam no Taviem tuviniekiem (vīram vai sievai, vecākiem, bērniem, brāļiem vai māsām) vai kādai citai personai pēc Tavas izvēles. Tas nepieciešams, lai Tavi tuvinieki zinātu, kur Tu atrodies un kas ar Tevi notiek.
- Ja psihiatru konsilijs ir nolēmis, ka Tev ir nepieciešams palikt slimnīcā, lieta 1 dienas (24 stundu) laikā ir jānosūta tiesai.

Ārstniecības likuma 68. panta trešā, ceturtā un piektā daļa

2.3. Kādas ir Tavas tiesības?

Tev ir tiesības:

- saņemt informāciju, kādēļ esi atvests uz psihiatrisko slimnīcu, un kādēļ Tev ir nepieciešama ārstēšana;
- piekrist vai nepiekrīst ārstēšanai;
- līdzko esi atvests uz psihiatrisko slimnīcu, saņemt informāciju par savām tiesībām un pienākumiem;
- jebkurā laikā mainīt savu viedokli par palikšanu psihiatriskajā slimnīcā;
- ka psihiatru konsilijs lemj jautājumu par ārstēšanās nepieciešamību;
- lai ārsts informē vienu tuvinieku vai kādu citu Tevis izvēlētu personu, kur Tu atrodi un kas ar Tevi notiks;
- uz lietas izskatīšanu tiesā, ja nepiekrīti ārstniecībai;

Ārstniecības likuma 68. pants

2.4. Vai Tu varēsi saņemt juridisko palīdzību?

- Tev var būt pārstāvis, par kuru var kļūt Tavs aizgādnis, vīrs vai sieva, vai kāds cits tuvākais radnieks.

Par pārstāvi nevar būt:

- 1) cilvēks, kurš ir jaunāks par 18 gadiem;
- 2) cilvēks, kuram ir ierobežota rīcībspēja.

- Ja Tu pats esi izvēlējies zvērinātu advokātu, kurš Tevi pārstāvēs tiesas laikā, Tev par to būs jāmaksā pašam.
- Gadījumā, ja Tev nav pārstāvja, tad tiesai ir pienākums prasīt Zvērinātu advokātu padomei norīkot kādu zvērinātu advokātu, kurš varētu pārstāvēt Tavas intereses. Tiesa arī informēs Zvērinātu advokātu padomi par to, kad un kur skatīs Tavu lietu. Tev nav jāraksta speciāls

lūgums tiesai nozīmēt zvērinātu advokātu. Tiesa to izdarīs pati. Ja zvērināto advokātu ir nozīmējusi tiesa, Tev par to nebūs jāmaksā.

- Tev ir tiesības pirms tiesas sēdes satikties ar savu pārstāvi vai zvērināto advokātu. Ārstniecības iestādei pēc Tava pārstāvja vai advokāta lūguma jānodrošina iespēja tikties ar Tevi, lai sniegtu konsultāciju. Ja zvērinātais advokāts nav ticis ar Tevi, tad vari izteikt lūgumu tiesai ļaut aprunāties ar advokātu. Tiesai būtu jāpārtrauc tiesas sēde un jādod laiks konsultācijai.

! Tavam pārstāvim un advokātam ir tiesības un pienākums iepazīties ar lietas materiāliem.

*Ārstniecības likuma 68. panta septītā un astotā daļa un 68.1 panta otrā daļa
Civilprocesa likuma 84. panta pirmā daļa*

2.5. Kas piedalīsies lietas izskatīšanā tiesas sēdē?

Lietas izskatīšanā piedalīsies:

- Tavs pārstāvis vai zvērināts advokāts;
 - pārstāvis;
 - zvērināts advokāts ir jurists, kurš ir nokārtojis īpašu zvērināta advokāta eksāmenu.
- prokurors;
- ārsts;
- tiesnesis;
- tiesas sēžu sekretārs.

! Arī Tev ir tiesības piedalīties tiesas sēdē, ja to pieļauj Tavs veselības stāvoklis.

! Ja Tu nesaproti latviešu valodu, Tu vari lūgt nodrošināt bezmaksas tulku.

*Ārstniecības likuma 68. panta devītā un vienpadsmitā daļa
Civilprocesa likuma 13. pants*

2.6. Kad un kur notiks tiesa?

- Kad tiesa būs saņēmusi ārstu konsilija lēmumu, tai 72 stundu (3 dienu) laikā ir jāizskata lieta par nepieciešamību Tevi ārstēt pret Tavu gribu.
- Atsevišķos gadījumos, ja ir nepieciešams iegūt papildu pierādījumus, lietas izskatīšanu var atlikt uz 48 stundām. Var būt gadījumi, kad ir nepieciešami vēl papildu pierādījumi vai uz tiesas sēdi nav ieradusies kāda no uzaicinātajām personām. Šādos gadījumos tiesa var atlikt lietas izskatīšanu līdz 48 stundām (2 dienas).
- Tiesas sēde notiks tajā pašā psihiatriskajā slimnīcā, kurā atrodies Tu.

Ārstniecības likuma 68. panta devītā un desmitā daļa

2.7. Kādas ir manas tiesības tiesā?

Tev ir tiesības:

- piedalīties tiesas sēdē, ja vien ārsts nav noteicis, ka tas var slikti ietekmēt Tavu veselību;
- dot paskaidrojumus;
- paust savu viedokli par notikumiem;
- iesniegt pierādījumus;
- pieteikt lūgumus;
- nepiekrīst citu lietas dalībnieku viedoklim un uzdot jautājumus ārstam un radiniekiem, ja viņi piedalās lietas izskatīšanā.

LABĀ PRAKSE

Tu vari lūgt tiesu uzaicināt lieciniekus, kuri var izstāstīt tiesai par apstākļiem, kādēļ esi nonācis slimnīcā. Izsakot šādu lūgumu, Tev arī jāpaskaidro, ko tieši viņi tiesai var pastāstīt.

Civilprocesa likuma 74. panta otrā daļa

2.8. Kā notiek tiesas sēde?

- Tiesas sēde būs slēgta, un tajā bez tiesas atļaujas nedrīkst piedalīties citas personas.
- Tiesas sēde notiks atsevišķā slimnīcas telpā. Sākumā tiesa izskaidros, kas piedalās lietas izskatīšanā un kādu lietu skata. Tiesa var prasīt, vai Tev ir kādi lūgumi vai papildinājumi. Šajā brīdī Tu vari izteikt dažādus lūgumus, piemēram:
 - Ja ar tiesas nozīmēto zvērināto advokātu pirms tiesas sēdes neesi ticies, Tu vari lūgt tiesai pārtraukumu, lai aprunātos ar zvērināto advokātu;
 - Pievienot kādus lietai svarīgus dokumentus.
- Tiesas sēdē tiks vērtēts psihiatru konsilija sastādītais atzinums. Par to varēsi izteikties Tu, Tavs pārstāvis vai nozīmētais zvērinātais advokāts, psihiatru konsilija pārstāvis un prokurors.
- Pēc tam, kad visi būs uzklausi, tiesa var pieņemt šādus lēmumus:
 - apstiprināt psihiatru konsilija lēmumu par nepieciešamību Tevi ārstēt pret Tavu gribu; VAI
 - noraidīt psihiatru konsilija lēmumu par nepieciešamību Tevi ārstēt pret Tavu gribu.

Ārstniecības likuma 68. panta 11. un 12. daļa

2.9. Kā Tu saņemsi tiesas lēmumu?

Tiesas lēmums ir rakstisks, un Tev ir tiesības to saņemt, izlasīt, un tam ir jāpaliek pie Tevis. Ja tiesa nevar uzrakstīt lēmumu uzreiz, tas ir jānosūta Tev pa pastu ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pēc tiesas sēdes.

Ārstniecības likuma 68. panta 14. daļa

2.10. Cik ilgi Tev būs jāatrodas slimnīcā?

- Tevi var ievietot psihiatriskajā slimnīcā uz laiku līdz diviem mēnešiem. Kad tiesas noteiktais termiņš tuvosies beigām, ārstu konsilijs sanāks kopā un izvērtēs, vai Tev vēl nepieciešams palikt slimnīcā vai nē. Ja ārstu konsilijs uzskatīs, ka ārstēšana vairs nav nepieciešama, Tu varēsi doties mājās.
- Ja tomēr ārstu konsilijs uzskatīs, ka Tu vēl joprojām radi apdraudējumu sev vai citiem vai nespēj par sevi parūpēties, lietu atkal izskatīs tiesa. Tā var noteikt, ka Tev ir jāatrodas slimnīcā vēl sešus mēnešus. Tev ir tiesības jebkurā laikā lūgt izvērtēt, vai Tava atrašanās slimnīcā ir pamatota.

Ārstniecības likuma 68. panta 11. un 17. daļa

2.11. Vai Tu vari pārsūdzēt tiesas lēmumu?

- Ja Tu nepiekrīti tiesas lēmumam, Tev ir tiesības iesniegt rakstisku sūdzību tiesas priekšsēdētājam. Tiesas nosaukums būs rakstīts tiesas lēmuma augšējā daļā.
- Sūdzībā Tev jānorāda, kāpēc nepiekrīti tiesas lēmumam. Piemēram, Tu vari parūpēties par sevi pats, regulāri lieto medikamentus, regulāri apmeklē psihiatru. Atceries – katrs apgalvojums, ko Tu uzrakstīsi, būs arī jāpierāda. Tāpēc tiesai nedrīkst melot.
- Sūdzība jāiesniedz 10 dienu laikā no brīža, kad esi saņēmis lēmumu. Sūdzības sastādīšanai Tev ir tiesības lūgt pārstāvja vai advokāta palīdzību. Ja Tev ir piešķirts zvērināts advokāts, vai Tev ir cits pārstāvis, uzreiz pēc tiesas lēmuma paziņošanas Tu vari informēt viņu, ka vēlēšies iesniegt sūdzību par lēmumu un Tev būs nepieciešama palīdzība.

Ārstniecības likuma 68. panta 15. daļa

3. Tavas tiesības psihiatriskajā slimnīcā

3.1. Kādas ir Tavas tiesības psihiatriskajā slimnīcā?

Tavas tiesības ir noteiktas Pacientu tiesību likumā un Ārstniecības likumā.

Tev ir tiesības:

- saņemt informāciju par savām tiesībām un pienākumiem;
- saņemt informāciju par ārstēšanu, piemēram, kāda ir Tev noteiktā diagnoze; kāda ir nozīmētā terapija un, zāles izmantos ārstēšanā;
- piekrist vai nepiekrist ārstēšanai;
- iepazīties ar saviem medicīniskajiem dokumentiem;
- lūgt nomainīt ārstu;
- saņemt un nosūtīt vēstules;
- saņemt pasta sūtījumus;
- izmantot savu telefonu un savu datoru;
- tikties ar radniekiem un citām personām;
- katru dienu iziet pastaigā;
- tikties ar savu atbalsta personu.

Tev slimnīcā ir arī pienākumi:

- rūpēties par savu veselību;
- izstāstīt ārstam, ar kādām slimībām Tu slimo;
- izstāstīt ārstam, kādas zāles Tu lieto;
- ievērot iekšējās kārtības noteikumus;
- netraucēt citus pacientus;
- izturēties pieklājīgi un ar cieņu pret slimnīcas darbiniekiem.

*Ārstniecības likuma 69.1 panta pirmā daļa
Pacientu tiesību likuma 4., 5., 6., 9. un 15. pants*

3.2. Vai Tavas tiesības var ierobežot?

- Ārsts var aizliegt Tev satikties ar radniekiem vai citām personām un iziet ikdienas pastaigā, ja Tu esi vardarbīgs un vari nodarīt pāri sev vai citiem. Šo lēmumu ārsts ierakstīs Tavā medicīniskajā dokumentācijā, kur uzrakstīs arī laiku, cik ilgi Tu nevarēsi izmantot savas tiesības.
- Aizliegumu drīkst izmantot tikai tik ilgi, kamēr pastāv apdraudējums. Ja draudi vairāk nepastāv, tad aizliegumi ir jāatceļ. Šo lēmumu ārstam ir jāieraksta medicīniskajā dokumentācijā.
- Lēmumu Tu drīkst apstrīdēt slimnīcas vadītājam viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas dienas. Slimnīcas vadītāja lēmumu vari pārsūdzēt Veselības inspekcijā. Savukārt Veselības inspekcijas lēmumu vari pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā, kuras spriedums nav pārsūdzams.

Ārstniecības likuma 69.1 panta otrā daļa

4. Piespiedu līdzekļi

Piespiedu līdzekļi ir metodes, kuras var izmantot, ja Tu radi apdraudējumu sev vai citiem, piemēram, izsaki draudus nogalināt, uzvedies agresīvi, un Tevi nav iespējams nomierināt.

Ārstniecības likuma 69.1 panta sestā un septītā daļa

4.1. Kādos gadījumos var izmantot piespiedu līdzekļus?

Piespiedu līdzekļus drīkst izmantot trīs gadījumos:

- 1) ja esi atvests uz slimnīcu un nepiekrīti slimnīcā atrasties brīvprātīgi, bet tiesnesis lēmumu vēl nav pieņēmis;
- 2) ja tiesa ir pieņēmusi lēmumu, ka Tev slimnīcā ir jāatrodas pret Tavu gribu;
- 3) ja Tev ir piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis.

Ja slimnīcā atrodies brīvprātīgi, proti, kad Tevi atveda, uz slimnīcu parakstījies, ka piekrīti atrasties slimnīcā, tad pret Tevi nedrīkst izmantot piespiedu līdzekļus. Gadījumā, ja ārsts uzskata, ka piespiedu līdzekļi ir jāizmanto, būtu jāsasauca ārstu konsilijs un jautājuma izskatīšana jānodod tiesai.

Ārstniecības likuma 69.1 panta sestā daļa

4.2. Kādus piespiedu līdzekļus var izmantot?

Likumā ir noteikti četri piespiedu līdzekļu veidi:

- 1) fiziska ierobežošana, izmantojot fizisku spēku, lai ierobežotu Tavas kustības;

- 2) mehāniska ierobežošana, piemēram, piesiet ar speciālām saitēm vai siksnām pie gultas;
- 3) medikamentu ievadīšana pret Tavu gribu. Lai to izdarītu, slimnīcas darbinieki drīkst Tevi fiziski ierobežot vai piesiet pie gultas;
- 4) ievietošana novērošanas palātā.

Ārstniecības likuma 69.1 panta sestā daļa

4.3. Cik ilgi var piemērot piespiedu līdzekļus?

- Piespiedu līdzekļu izmantošanas ilgums ir atkarīgs no tā, kāds piespiedu līdzeklis ir izvēlēts. Visus piespiedu līdzekļus drīkst izmantot tikai tik ilgi, cik ilgi pastāv apdraudējums. Ja ar savu rīcību vairs neradi draudus, tad piespiedu līdzekļu izmantošana ir jāizbeidz.
- Ierobežošanu iespēju robežās neveic citu pacientu klātbūtnē, tā nedrīkst notikt ar citu pacientu iesaisti, kā arī to nevar veikt sodīšanas nolūkā.
- Piemērojot mehānisko ierobežošanu, nepārtraukti ierobežotā stāvoklī, Tu vari atrasties ne ilgāk kā divas stundas vienā ierobežošanas reizē un Tavu veselības stāvokli jāpārbauda ne retāk kā ik pēc 15 minūtēm. Ja turpini radīt apdraudējumu, atkārtota ierobežošana pieļaujama ne agrāk kā pēc 10-15 minūtēm.
- Tu vari atrasties novērošanas palātā ne ilgāk kā 4 stundas, un Tavu veselības stāvokli jāpārbauda ik pēc 15 minūtēm. Atkārtota ievietošana pieļaujama ne agrāk kā pēc 24 stundām.

*Ārstniecības likuma 69.1 panta astotā daļa
Ministru Kabineta 12.07.2016. noteikumi Nr.453 "Noteikumi par kārtību,
kādā ierobežojami pacienti, un priekšmetiem, kurus aizliegts turēt
psihiatriskajā ārstniecības iestādē"*

4.4. Kurš var pieņemt un izpildīt lēmumu par piespiedu līdzekļiem?

Lēmumu drīkst pieņemt tikai ārsts. Lēmums ir jāieraksta Tavā medicīniskajā dokumentācijā. Šajā lēmumā jānorāda:

- kāpēc ierobežojošais līdzeklis piemērots;
- kādu ierobežojošo līdzekli ārsts piemēro;
- kad ir uzsākta un pabeigta ierobežojošā līdzekļa piemērošana;
- vai un kādi miesas bojājumi ir nodarīti un kam.

! Lēmumu izpildīs ārstniecības persona. Ārstniecības persona var būt ārsts, ārsta palīgs, medmāsa un medmāsas palīgs.

Ārstniecības likuma 69.1 panta astotā daļa

4.5. Vai Tu vari pārsūdzēt lēmumu par piespiedu līdzekļa piemērošanu?

- Tu vari iesniegt sūdzību slimnīcas vadītājam. Sūdzību Tu vari iesniegt viena mēneša laikā, skaitot no lēmuma pieņemšanas brīža.
- Slimnīcas vadītājam ir jāizskata Tava sūdzība septiņu dienu laikā. Pēc tam slimnīcas vadītājs pieņems lēmumu, kurā norādīs, vai sūdzība ir pamatota un vai lēmums atceļams vai nē.
- Ja Tevi neapmierinās slimnīcas vadītāja lēmums, Tu viena mēneša laikā varēsi iesniegt sūdzību Veselības inspekcijā. Veselības inspekcijai jāizskata sūdzība 20 dienu laikā un jāpieņem lēmums.
- Veselības inspekcijas lēmumu varēsi pārsūdzēt slimnīcai tuvākajā rajona (pilsētas) tiesā viena mēneša laikā no lēmuma pieņemšanas dienas. Rajona (pilsētas) tiesas lēmumu nevar pārsūdzēt.

Ārstniecības likuma 69.1 panta 10. daļa

5. Tiesības uz informāciju par sevi

5.1. Tu vari pieprasīt informāciju:

- par ārsta vai citu ārstniecības personu (ārsts, ārsta palīgs, medmāsa, medmāsas palīgs) vārdu, uzvārdu, amatu, specialitāti un kvalifikāciju;
 - par sevi, kas ir slimnīcas rīcībā;
 - par Tavu veselības stāvokli;
 - Tavas slimības diagnozi;
 - ārstēšanas plānu;
 - Tavas ārstēšanas prognozēm, rezultātiem un sekām;
 - nozīmētajiem medikamentiem, to iedarbību un blakus parādībām.
-
- Kad izraksties no slimnīcas, Tev ir tiesības saņemt rakstiski informāciju par Tev sniegtajiem ārstniecības pakalpojumiem un medikamentiem.
 - Tev ir tiesības saņemt informāciju par sevi Tev saprotamā veidā.
 - Informācija rakstiski vienmēr būs latviešu valodā, bet Tev ir tiesības saņemt mutisku skaidrojumu valodā, kuru Tu saproti.
 - Ja nevari dokumentu izlasīt, to Tev nolasīs un izskaidros ārsts. Ārsts izskaidros medicīniskos terminus Tev saprotamā veidā atbilstoši Tavam vecumam, sapratnei un pieredzei. Ja rodas neskaidrības, jautā savam ārstam.

Pacientu tiesību likuma 9. pants

5.2. Kā pieprasīt informāciju?

- Savam ārstam vai citām ārstniecības personām slimnīcā Tu vari pieprasīt informāciju mutiski, rakstveidā vai ar tādām darbībām, kas norāda, ka Tu vēlies saņemt šo informāciju. Tie var būt gadījumi, ja nevari parunāt un uzrakstīt, ko Tev vajag.
- Tava medicīniskā dokumentācija glabājas slimnīcā vai ambulatorajā nodaļā, ja tajā esi saņēmis palīdzību. Ar saviem medicīniskajiem dokumentiem Tu vari iepazīties pie sava ārsta, kad vēl esi slimnīcā kā pacients, gan arī vēlāk, kad no slimnīcas esi izrakstījies. Tev ir tiesības palūgt medicīnisko dokumentu kopijas un izrakstus. Par kopijām ir jāmaksā. Katrā slimnīcā ir noteikta sava cena kopiju izgatavošanai. Pieprasītos dokumentus slimnīca vai cita ārstniecības iestāde Tev izsniegs trīs darba dienu laikā.

Pacientu tiesību likuma 9. pants

5.3. Kādos gadījumos var atteikt sniegt informāciju:

- Tev var atteikt sniegt informāciju par Tevi tikai gadījumā, ja ārstam ir ziņas, ka šī informācija apdraud Tavu vai citu personu dzīvību vai veselību;
- Tev netiks sniegta informācija par to cilvēku vārdu un uzvārdu, kuras ziņoja ārstniecības iestādei par nepieciešamību Tevi ievietot slimnīcā, ja tas var apdraudēt viņu dzīvību vai veselību.

Ārstniecības likuma 4. pants

5.4. Kādam ir jābūt atteikumam?

- Atteikumu sniegt informāciju par Tevi ārsts var pateikt mutiski. Tev ir tiesības pieprasīt, lai ārsts šo atteikumu sniedz rakstveidā. Atteikumā jābūt norādītam iemeslam, kādēļ informācija par Tevi netiek

sniegta. Ja Tevi neapmierina atteikuma iemesls, Tu vari iesniegt sūdzību slimnīcas vadītājam. Sūdzību Tu vari iesniegt viena mēneša laikā. Ja šo termiņu nokavēsi, sūdzību vairs nevarēsi iesniegt.

- Ja Tevi neapmierina slimnīcas vadītāja lēmums, Tu vari iesniegt sūdzību Veselības inspekcijā. Savā iesniegumā precīzi apraksti konkrēto situāciju. Sūdzība Veselības inspekcijā jāiesniedz viena mēneša laikā no slimnīcas vadītāja lēmuma pieņemšanas dienas. Veselības inspekcija izskatīs Tavu sūdzību 20 dienu laikā un pieņems lēmumu. Lēmums Tev tiks nosūtīts uz deklarēto dzīvesvietu vai ārstniecības iestādi.

6. Sūdzību iesniegšana

SVARĪGI!

Atrodoties slimnīcā, Tev ir tiesības saņemt un nosūtīt vēstules, saņemt pasta sūtījumus (pienesumus), izmantot saziņas līdzekļus (telefonu, datoru), lai kontaktētos ar personām ārpus slimnīcas, tikties ar radniekiem un citām personām, kā arī tiesības uz ikdienas pastaigu. Šīs tiesības var ierobežot tikai izņēmuma gadījumos ar ārsta lēmumu.

6.1. Kā notiek sūdzību iesniegšana un izskatīšana par ārstēšanu slimnīcā?

- Ja tu uzskati, ka Tevi ārstē neatbilstoši, ārsts vai ārstniecības personas izturas pret Tevi nepieklājīgi vai pārkāpj ētikas normas, Tev ir tiesības iesniegt sūdzību slimnīcas vadītājam un informēt viņu par notikušo.
- Iesniegumā precīzi apraksti situāciju, kas ar Tevi noticis. Tev ir tiesības paprasīt ārstniecības personām papīru un rakstāmo iesnieguma sagatavošanai.
- Ja Tu neproti vai nevari uzrakstīt, palūdz savam ārstam vai citām ārstniecības personām, lai viņas Tev palīdz uzrakstīt iesniegumu slimnīcas vadītājam, un to paraksti.
- Iesniegumu atdod ārstam vai kādai citai no ārstniecības personām, kuras to nodos slimnīcas vadītājam. Slimnīcas vadītājs Tavu iesniegumu izskatīs viena mēneša laikā un sniegs Tev rakstisku atbildi. Ja Tevi neapmierinās slimnīcas vadītāja atbilde, Tu to vari apstrīdēt Veselības inspekcijā viena mēneša laikā.

6.2. Kā var palīdzēt Veselības inspekcija?

Ja Tu uzskati, ka ārstēšana ir neatbilstoša, vai arī ir noticis pārkāpums slimnīcā, Tev jāiesniedz rakstiska sūdzība Veselības inspekcijā, vai jāierodas pašam Klijānu ielā 7, Rīgā, LV-1012 (pirms VEF tilta). Veselības inspekcijas darbinieki Tev var palīdzēt uzrakstīt iesniegumu.

6.3. Kas jāraksta iesniegumā Veselības inspekcijai?

- Iesniegumā jānorāda Tavs vārds, uzvārds, personas kods, dzīvesvietas adrese, tālrunis, e-pasts vai citas ziņas par to, kā sazināties ar Tevi;
- Uzraksti savu sūdzību un mini konkrētus faktus:
 - slimnīcas nosaukums;
 - ārstniecības personas vārds, uzvārds;
 - laiks, kad biji slimnīcā; datums un laiks, kad iespējamais pārkāpums notika;
 - citu cilvēku vārdus, kas bija klāt pārkāpuma brīdī).
- Iesniegumam pievieno visu informāciju vai dokumentus, kas ir būtiski lietas izskatīšanai, piemēram, slimnīcas izraksts, ārstu slēdziens u.c.;
- Veselības inspekcija pieprasīs slimnīcai Tavu medicīnisko dokumentāciju, lai veiktu pārbaudi;
- Tu saņemsi rakstveida atbildi no Veselības inspekcijas līdz 30 dienu laikā, tā tiks nosūtīta uz Tavu norādīto adresi. Ja Veselības inspekcijai būs nepieciešams papildu laiks Tavas lietas pārbaudei, Tevi par to rakstveidā informēs;
- Ziņas, ko Veselības inspekcija iegūs par Tavu ārstēšanu un slimības diagnozi, paliks konfidenciālas.

SVARĪGI ZINĀT!

Ja Tevi slimnīcā apzaga vai Tavas mantas ir sabojātas, ziņo par to ārstam vai citām ārstniecības personām, vai arī policijai, zvanot 110.

6.4. Kā var palīdzēt tiesībsargs?

Tiesībsargs izskata sūdzības un sniedz atzinumus par cilvēktiesību pārkāpumiem, tai skaitā par pārkāpumiem ārstniecības iestādēs, policijā, sociālajā dienestā, ieslodzījuma vietās u.c. valsts un pašvaldību iestādēs.

Ja Tu uzskati, ka ārstniecības iestādē ir pārkāptas Tavas cilvēktiesības, Tu vari tiesībsargam iesniegt iesniegumu divos veidos:

- Elektroniski, parakstot ar drošu elektronisko parakstu;
- Datorrakstā vai salasāmā rokrakstā, sūtot pa pastu vai iesniedzot uz vietas Tiesībsarga birojā Baznīcas ielā 25, Rīgā, LV-1010.

Konsultāciju iespējams saņemt arī

pa tālruni **+371 67686768** vai

rakstot uz e-pasta adresi: **tiesibsargs@tiesibsargs.lv**.

- Iesniegumu izskatīšana Tiesībsarga birojā ir bez maksas.

6.5. Kas jāraksta iesniegumā tiesībsargam?

- Iesniegumā jānorāda Tavs vārds, uzvārds, personas kods, dzīvesvietas adrese, tālrunis, e-pasts, vai citas ziņas par to, kā sazināties ar Tevi;
- uzraksti savu sūdzību un mini konkrētus faktus (slimnīcas nosaukums, ārstniecības personas vārds, uzvārds; laiks, kad biji slimnīcā, datums un laiks, kad iespējamais pārkāpums notika, citu cilvēku

vārdus, kas bija klāt pārkāpuma brīdī), kā arī pārkāpuma negatīvās sekas – kāds ir Tev nodarītais kaitējums vai zaudējums;

- iesniegumam pievieno visu informāciju un/vai dokumentus (vēlams kopijas), kas ir būtiski lietas izskatīšanai;
- informē, vai slimnīcas vai ārsta rīcību vai lēmumu Tu esi pārsūdzējis? Norādi vai slimnīcas vadītāja atteikumu pārsūdzēji Veselības inspekcijā, vai arī par pārkāpumu slimnīcā esi ziņojis Veselības inspekcijai.

SVARĪGI ZINĀT!

Tava ārstēšanās psihiatriskajā slimnīcā ir bez maksas, bet ja slimnīcā ārsts vai cita ārstniecības persona prasa samaksu neoficiāli (arī tā saucamās pateicības), Tev ir jāvēršas (zvani vai raksti) tiesībsargājošās institūcijās, piemēram, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, zvanot uz bezmaksas tālruni 8000 20 70 vai Veselības inspekcijā.

7. Kur var saņemt palīdzību?

- **Veselības Inspekcija**

Izskata sūdzības un sniedz atzinumus par veselības aprūpes kvalitāti

Adrese: Klijānu iela 7, Rīga, LV-1012

Tālrunis (informācijai): 67819671

Tālrunis (par veselības aprūpes kvalitāti): 67221244

Fakss: 67819672

E-pasts: vi@vi.gov.lv

Mājaslapa: www.vi.gov.lv/

- **Latvijas Republikas Tiesībsargs**

Izskata sūdzības un sniedz atzinumus par civiltiesību pārkāpumiem

Adrese: Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010

Tālrunis: 67686768

Fakss: 67244074

E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Mājaslapa: www.tiesibsargs.lv

- **Nacionālais veselības dienests**

Ārstniecības riska fonds – izskata iesniegumus un pieņem lēmumus par atlīdzību pacientam par viņam nodarīto kaitējumu dzīvībai vai veselībai (arī morālo kaitējumu)

Adrese: Cēsu iela 31 k-3, 6. ieeja, Rīga, Latvija, LV-1012

Tālrunis (sekretariāts): 67043700

Bezmaksas informatīvais tālrunis: 80001234

Fakss: 67043701

E-pasts: nvd@vmnvd.gov.lv

Mājaslapa: www.vmnvd.gov.lv

- **Zvērinātu advokātu padome**

Izskata sūdzības par pārkāpumiem zvērinātu advokātu darbā

Adrese: Elizabetes iela 63-1, Rīga, LV-1050

Tālrunis: 67358487

Fakss: 67358488

E-pasts: padome@advokatura.lv

Mājaslapa: advokatura.lv

- **Biedrība “Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “ZELDA””**

Sniedz bezmaksas juridiskās konsultācijas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem un viņu tuviniekiem

Adrese: Mārupes iela 4-31, Rīga, LV-1002

Tālrunis: 67442828; 22062460; 27650303

Fakss: 67442328

E-pasts: zelda@zelda.org.lv

Mājaslapa: www.zelda.org.lv

8. Tiesu kontaktinformācija

- **Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa**

Skata Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrā bez piekrišanas ievietoto pacientu lietas

Adrese: Jēzusbaznīcas iela 6, Rīga, LV-1050

Tālrunis: 67502651, 67502652

Fakss: 67502653

E-pasts: rigas.ziemeli@tiesas.lv

- **Jelgavas tiesa**

Skata slimnīcā "Ģintermuiža" bez piekrišanas ievietoto pacientu lietas

Adrese: Dambja iela 12, Jelgava, LV-3001

Tālrunis: 63022075, 63025525

Fakss: 63027831

E-pasts: jelgava@tiesas.lv

- **Liepājas tiesa**

Skata Piejūras slimnīcā bez piekrišanas ievietoto pacientu lietas

Adrese: Republikas iela 14/Tiesu iela 5, Liepāja, LV-3401

tālrunis: 63401800, 63401752

fakss: 63426333

e-pasts: liepaja@tiesas.lv

- **Daugavpils tiesa**

Skata Daugavpils psihoneiroloģiskajā slimnīcā bez piekrišanas ievietoto pacientu lietas

Adrese: 18. novembra iela 37, Daugavpils, LV-5401

tālrunis: 65407730

fakss: 65407759

e-pasts: daugavpils@tiesas.lv

- **Valkas rajona tiesa**

Skata Strenču psihoneiroloģiskajā slimnīcā bez piekrišanas ievietoto pacientu lietas

Adrese: Rīgas iela 2, Valka, LV-4701

tālrunis: 64722432

fakss: 64723549

e-pasts: valka@tiesas.lv

PIEZĪMĒM

www.tiesibsargs.lv
www.zelda.org.lv

2017